

Ekonomika České republiky

Vývoj české ekonomiky do roku 1945

- Česká ekonomika patřila v době vzniku Československa v roce 1918 k hospodářsky nejrozvinutějším ekonomikám světa
- Významná odvětví
 - **spotřební, potravinářský a hutnický průmysl, těžba uhlí, chemická výroba**
 - nejrychlejšího tempo růstu dosahovalo **strojírenství**
- **1929 – hospodářská krize** (o 40% méně než před krizí)
- ekonomická úroveň (HDP na 1 obyvatele) => v roce 1938 na **10. až 15. místě na světě**
- **vysoká závislost na zahraničních trzích**

Vývoj české ekonomiky do roku 1990

- 1947 – vyhlášena tzv. „**studená válka**“
- 1948 – přijat tzv. **Marshalův plán**
 - pod vlivem SSSR se ČSR neúčastnilo
 - svět rozdělen na Západ a Východ
 - V rámci dodávek 16,4 mld. dolarů
 - ČSR **ztrácí tradiční trhy** svých hotových výrobků při výrobě i možnosti dovozu surovin
- 1949 – vznik **Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP)**

Vývoj české ekonomiky do roku 1990

- Československo bylo průmyslově nejvyspělejší členská země RVHP
 - rozsáhlé změny výrobní struktury
 - na přelomu 40. a 50. let vybudován mohutný **hutní průmysl, energetika a strojírenství**
 - ceny dovážených surovin včetně ropy byly oproti cenám vyvážených výrobků nízké
 - růst těžkého průmyslu odčerpával zdroje pro rozvoj lehkého průmyslu, zemědělství, služeb...

Vývoj české ekonomiky do roku 1990

- **dlouhodobě přetrvávající problémy**

- centrální řízení ekonomiky s orientací na těžký průmysl
- široká výrobní struktura
- méně efektivní kusová výroba
- nízké vědeckovýzkumné zajištění výroby
- malý tlak konkurence

- **palivová a energetická krize 70. let**

- znásobili se problémy čs. ekonomiky
- cena ropy se zvýšila 20 krát, ceny paliv a surovin 14,5 krát, ale ceny hotových výrobků pouze 3 krát

- **1958 – pokus o ekonomickou reformu – selhala (decentralizace a využití tržního systému)**

- **1965 – 68 – hospodářská reforma – selhala**

- tendence neměnit, ale pouze zdokonalovat centrální systém řízení

Vývoj ekonomiky ČR v 90. letech

- Po **listopadu 1989** rozhodovala vláda mezi **dvěma koncepty ekonomické reformy** a transformace čs. ekonomiky od centrálně řízené k tržní
 - postupný přechod (gradualistická koncepce) prosazoval V. Komárek
 - koncepci rychlého přechodu (šoková terapie) prosazoval V. Klaus
- Vláda a parlament přijali **koncepci rychlého přechodu.**

Vývoj ekonomiky ČR v 90. letech

- Proces transformace:
 - Systémové
 - Institucionální
 - Strukturální
- Systémové změny:
 - Privatizace státního vlastnictví
 - Liberalizace cen
 - Liberalizace zahraničního obchodu spojená s vnitřní směnitelností národní měny

Vývoj ekonomiky ČR v 90. letech

- Tempo růstu HDP ČR bylo v roce 1991 – 1993 záporné
 - v roce 1991 přibližně minus 11,5%
 - v roce 1993 minus 0,9%
- Od roku 1994 do současnosti dosahuje tempo růstu HDP kladných hodnot
 - 1994 2,6%, 1995 4,8%, 1997 1%, 2002 1,9%, 2003 3,6%, **2006 6,8%, 2007 6%, 2008 3,1%**
- Věrohodnost zpochybňuje použití různých metodik na výpočet HDP
- **Úroveň HDP na konci roku 1997 činila pouze 89% úrovně HDP roku 1990**
- Za sledované období se podstatně změnila **vnitřní struktura HDP.**

Vývoj ekonomiky ČR v 90. letech

- **Průmyslová výroba** v roce 1996 klesla ve srovnání s rokem 1990 o 19%, hrubá **zemědělská produkce** v uvedeném období klesla o 24%
 - podobný vývoj i v dalších výrobním odvětvích
- **Národohospodářská efektivnost** – hodnocení úspěšnosti transformace **ekonomiky ČR** =>
 - produktivita práce zůstala na úrovni roku 1990, dále se produkují výrobky na nízké technické úrovni

Vývoj ekonomiky ČR 90. letech

- Poměrně vysoká úroveň spotřeby obyvatelstva.
- Klesala výstavba bytů, klesl počet obyvatel na 1 lékaře, vzrostl počet studentů vysokých škol.
- **Vysoká průměrná míra inflace** – v roce 1990 9,7%, v roce 1991 **56,6%** (liberalizace cen), v roce 1997 10%, 2000 3,9%, 2007 2,8%, 2008 6,3%
- Cenová úroveň vzrostla 3,8krát (1989 – 2007)
- **Míra nezaměstnanosti** v roce 1990 pouze 0,7%, v roce 2007 5%, 2008 8,6%
- **Státní dluh ČR** v roce 1993 200 mld. Kč, v roce 2008 999,8 mld. Kč
- **Hrubá zahraniční zadluženost ČR** v roce 1990 přibližně 4,5 mld. USD, v roce 2009 1 501,9 mld. USD
- Zdroj: www.czso.cz Hlavní makroekonomické ukazatele

Postavení ČR ve světové ekonomice

- Před rokem 1989 dosahoval podíl centrálně řízených zemí (SSSR) 64% našeho **zahraničního obchodu**, na rozvinuté tržní ekonomiky připadalo 29% a na rozvojové země 7%.
- Po rozpadu RVHP se obchodním partnerem staly **průmyslově vyspělé země** => v roce 1996 64,1% vývozu ČR.
- **Vývoz ČR** v roce 1997 dosáhl 714,7 mld. Kč, **dovoz** 860,3 mld. Kč. 2008 přebytek 68,8 mld. Kč

Postavení ČR ve světové ekonomice

- Příznivé podmínky pro **příliv zahraničního kapitálu**
- **Přímé zahraniční investice v ČR** za rok 1997 činily 41,3 mld. Kč, 2008 18208 mld. Kč (nejvíce Německo)
- **Portfoliové investice** ze zahraničí v roce 1997 40,4 mld. Kč
- **S privatizací rostl podíl nestátní sféry** na tvorbě HDP
 - z 12,3% v roce 1990 na 80% v roce 1996

Podnikatelské prostředí v ČR

- Zlepšování podmínek zahrnuje:
 - Opatření ke zkrácení času potřebného pro založení firmy
 - Novela zákona o konkurzu a vyrovnání
 - Opatření k účinnějšímu fungování státních institucí a soudnictví
 - Snižování daní ze zisků podniků